Надія ГОРДІЮК,
консультант Тернопільського комунального методичного центру
науково-освітніх інновацій та моніторингу (м. Тернопіль)
e-mail: gordiuknm@gmail.com

РОЛЬ ПЕДАГОГА В РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Нова українська школа робить впевнені кроки в напрямку вдосконалення освітньої системи. Незважаючи на продовження бойових дій в Україні, НУШ – один із найважливіших пріоритетів освіти.

Концепція Нової української школи передбачає перехід від знаннєвої парадигми до компетентнісної. Адже саме компетентнісний підхід орієнтований на формування здатності школяра застосовувати набуті знання, уміння й цінності в реальних життєвих ситуаціях, розв'язувати проблеми, критично мислити та співпрацювати.

Ключовою фігурою цих змін в освітньому процесі є вчитель. Для успішної реалізації реформи педагогу потрібне не тільки оновлення своїх методичних можливостей, підходів до навчання та засобів взаємодії з учнями. Сучасний учитель повинен чітко усвідомлювати власні професійні ролі (фасилітатор, модератор, тьютор), щоб відповідати потребам Нової української школи.

Дуже важливий у цьому контексті науково-методичний супровід педагогічних працівників Нової української школи. Перш за все – це проходження відповідного навчання та постійного підвищення своєї професійної майстерності.

У Тернопільському комунальному методичному центрі науково-освітніх інновацій та моніторингу ведеться постійна робота, спрямована на забезпечення професійного розвитку педагогічних працівників школи І ступеня, упровадження інноваційних освітніх технологій, створення сучасного освітнього середовища та підвищення якості початкової освіти відповідно до Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції «Нова українська школа», Державного стандарту початкової освіти.

Серед найбільш позитивних результатів в організації освітнього процесу педагоги вважають у запровадженні компетентнісного навчання,

що реалізується через діяльнісний, інтегрований та проєктний підходи, використання дослідницьких та пошукових завдань.

Величезний успіх серед дітей та учителів мають інтегровані уроки , особливо інтегрований курс «Я досліджую світ». Інтеграція робить шкільне навчання природним для дитячого сприйняття. Крім того, інтегроване навчання є цінним інструментом раннього допрофільного навчання, що формує цілісний світогляд учнів, розвиває їх системне мислення та навички критичного аналізу. Впровадженню технологій інтегрованого навчання значна увага приділяється під час проведення ПрофМайстерок з допрофільної освіти.

Початкова освіта поступово стає діяльнішою, творчою, як для вчителів, так і для учнів. Тернопільські учителі – активні учасники щорічних сертифікацій педагогічних працівників, освітніх конкурсів «Учитель року», «Global teacher prize Ukraine», «Тернопіль. Освіта. Педагог», автори нових підручників та посібників НУШ.

Учителі початкових класів працюють за різними програмами: Типовими освітніми програмами, розробленими під керівництвом О. Савченко та Р. Шияна, а також програмами, розробленими не на основі типових освітніх програм: програми початкової школи НПП «Інтелект України»; програми початкової освіти «Освіта. Діти. Майбутнє» початкової освіти; інтегрованої освітньої програми початкової школи освітнього проєкту «Світ чекає крилатих»; розробляють свої освітні програми. Це дає можливість поширювати досвід , новації ; враховувати стратегію розвитку закладу, його специфіку; адаптувати зміст «нетипових» програм до запитів і можливостей здобувачів освіти; реалізовувати академічну свободу; підвищувати якість освіти шляхом впровадження інноваційних технологій.

Створення сучасного та безпечного освітнього середовища у кожному закладі освіти є ще одним із найуспішніших елементів української реформи освіти. Сучасний освітній простір докорінно змінився, перетворившись із застарілої моделі на безпечне, інклюзивне, мотивувальне та функціональне середовище розвитку дитини. Організовані навчальні осередки в класах сприяють індивідуалізації освітнього процесу.

Весь освітній процес пронизує ключовий компонент Концепції – наскрізний процес виховання. Педагоги намагаються об’єднувати навчання, спілкування та освітнє середовище заради формування загальнолюдських і

громадянських цінностей. Широко ініціюють нові форми педагогіки партнерства.

Проте однією з найгостріших проблем у сучасній шкільній освіті є проблема оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів. Вона викликає багато дискусій серед педагогів. Загалом простежується позитивна динаміка щодо впровадження формувального оцінювання вчителями початкових класів закладів загальної середньої освіти. Оцінювання здійснюється за системою, визначеною законодавством, освітні програми містять опис інструментарію оцінювання здобувачів освіти. Однак дане питання потребує вдосконалення. Досвід впровадження нової системи оцінювання вказує на необхідність перегляду критеріїв та процедур оцінювання, а також на потребу у застосуванні більш об'єктивних та прозорих методів оцінювання навчальних досягнень учнів.

Потребує більше уваги процес формування і розвитку емоційного інтересу молодших школярів. Ці питання детально вивчаються, аналізуються і поступово вирішуються на засіданнях різних методичних форм роботи.

Професійна компетентність вчителя є запорукою успішної діяльності української школи. Професійне становлення особистості педагога нової формації здійснюється завдяки його інноваційності та переорієнтації зі «школи теорій» на «школу компетентностей» [2, с. 33]. Велику роль у професійному та фаховому розвитку педагогів відіграють методичні служби, Центри професійного розвитку, забезпечуючи безперервне навчання, підтримку та адаптацію вчителів до нових освітніх стандартів.

Список використаних джерел:

1. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи / за заг. ред. М. Грищенка. 2016. 40 с. URL: https //mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf (дата звернення: 10.10.2026).
2. Кавецький В.Є., Вихрущ О.Я. Психолого-педагогічний супровід професійного зростання вчителя в контексті реалізації Концепції «Нова українська школа». Тернопіль : СМП «Тайп», 2018. 179 с.